

Genres in het nieuwe *Liedboek*

Deel 2: *Getijden door het jaar: Advent en Kerst*

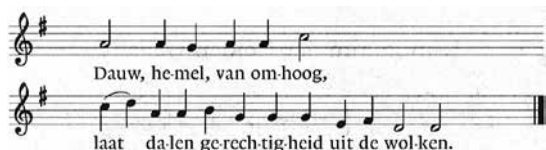
Harmen Trimp

In de vorige *ERE*dienst is het canonrepertoire binnen het nieuwe *Liedboek* besproken. In deze bijdrage staat niet zozeer één specifiek genre centraal, maar behandel ik globaal de advents- en kerstliederen, lied 432a t/m lied 466 (Adventstijd) en lied 467a t/m lied 513 (Kersttijd).

Adventslieder (lied 432a t/m 466)

Met vier prachtige antifonen voor de vier zondagen van Advent, gecomponeerd door Jaco van Leeuwen, opent het nieuwe *Liedboek* de adventscyclus (lied 434a t/m 432d). De toonsoort en slottoon van de antifoone sluiten bewust aan bij de Geneefse melodie van de introïtuspsalm van de betreffende zondag.

Een cantorij zou eenstemmig (eventueel met orgelbegeleiding zoals deze voorgeschreven staat in de begeleidingsbundel) de antifoone kunnen zingen waarna de gemeente de coupletten van de psalm zingt. Bij de antifoone voor de vierde zondag van Advent (bij Psalm 19) is het woord 'dalen' treffend uitgebeeld in de muziek:

Lied 433 t/m lied 442 en lied 444 zijn bekende en geliefde adventslieder die overgenomen zijn uit het *Liedboek voor de kerken* (1973) waarbij de nieuwe tekst van Sytze de Vries bij lied 441 opvalt ('Hoe zal ik U ontvangen').

Tussen de adventslieder staan liederen die in het *Liedboek voor de kerken* (1973) nog een plaats

hadden bij de Bijbellieder en hun tekst ontlene aan een specifiek Bijbelgedeelte (bijvoorbeeld lied 447/LvK gez. 23: 'Het zal zijn in het laatste der tijden').

Van de nieuwe liederen vind ik lied 464 ('Een en-

Albrecht Dürer, *Maria en het Kind in doeken gewikkeld* (1520)

gel spreekt een priester aan') minder geslaagd. De melodie die voor de tekst van Sytze de Vries is gekozen ('Vom Himmel hoch'), is naar mijn smaak een echt kerstlied en past mijns inziens niet zo bij Advent.

Lied 466 ('O wijsheid, daal als vruchtbare taal!') is een herziene vertaling van Willem Barnard van het bekende lied 'O kom, o kom Immanuel' waarbij Barnard de oorspronkelijke Latijnse tekst meer recht heeft aangedaan en de structuur van zeven verzen handhaafde waarbij een acrostichon gemaakt kan worden van de zeven sleutelwoorden van ieder vers: ERO CRAS, vertaald: Ik zal er morgen zijn.

Kerstliederen (lied 467a t/m lied 513)

De liederen binnen de kerstcyclus bevatten meer en minder bekende kerstliederen, in een enkel geval is de tekst aangepast (bijvoorbeeld lied 475 en lied 482).

De nieuwe tekst van lied 482 ('Er is uit 's werelds duistere wolken') is overigens ooit 'getest' in een voorfase van het nieuwe *Liedboek* bij een jaarvergadering van de VGK in 2011 in Leiden.

Bij het bekende lied 'Komt allen tezamen' (lied 477) is een nieuw slotcouplet geschreven door Gert Landman:

'Zingt aarde en hemel,
zingt nu engelenkoren,
zingt alle scharen rondom de troon:
Glorie aan God en vrede voor de mensen!
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die koning.'

484 Go, tell it on the mountain

refrein:
Go, tell it on the moun-tain,
o - ver the hills and ev - ery-where;
go, tell it on the moun-tain
that Je - sus Christ is born.

1 While shep-herds kept their watch-ing
o'er si - lent flocks by night,
be - hold, through-out the heav-ens
there shone a ho - ly light... refrein

2 The shepherds feared and trembled
when lo! above the earth,
rang out the angel chorus
that hailed our Saviour's birth!
refrein

3 Down in a lonely manger
the humble Christ was born,
and God sent our salvation
that blessed Christmas morn.
refrein

tekst en melodie Negro Spiritual

Opvallend is de opname van de Negro Spiritual (deugt deze term anno 2013 eigenlijk nog wel...) 'Go tell it on the mountain', waarbij ik vermoed dat de melodie van de tweede regel anders bekend is bij veel mensen. De melodie van lied 510 is aangepast. Veel liederen zijn vertalingen van bekende *Christmas Carols* (zie tabel).

Lied	Nederlandse titel	Engelse titel
443	De engel Gabriel komt aangesnel	The Angel Gabriel from heaven came
481	Hoor, de engelen zingen de eer	Hark!the herald angels sing!
496	Een ster ging op uit Israel	O little town of Bethlehem
498	Betlehem, o uitverkoren stad	Once in Royal David's City
503	Wij staan aan een kribbe	Away in a manger
505	In de nacht gekomen	In the bleak midwinter
506	Wij trekken in een lange stoet	God rest you merry gentlemen
507	Het is al nacht in Betlehem	It came upon the midnight clear